

RÜÇHAN KEÇECİ VE HEYKELDE ATIK METAL MALZEME KULLANIMI

Meltem DEMİRCİ KATIRANCI¹ Abdülmecit ADAM²

ÖZ

İnsanoğlunda olduğu gibi sanatta da değişim sürekli ve sonsuzdur. Bu tavır dönemler içinde farklılıklar gösterse de yaşanan dönemin kültürünü tanımlamaktadır. Sanatsal ürünler farklı dönemler içinde yaşanan değişimlerle beraber ve yaratıcı zekâ sayesinde nesnelerle etkileşime girerek kendilerini güncelleştirirler. Ortaya çıkan ürün önceki ile tıpa tıpa aynı özellikleri barındırmasa da sanat eserleri de birbirlerine ve etkileşimde bulundukları kişi, olay, zaman ya da mekâna göndermelerde bulunabilirler. İnsanoğlu Sanayi Devriminden sonra sürekli ve büyük bir değişim yaşamıştır, sanatçının elinden çıkan sanatsal ürünlerdeki değişim de önceki dönemlere göre daha belirgindir. Örneğin, kültürel aktarım görevinde başrolde görünen sanatçının yanı sıra sanayi ve teknoloji de önemli roller üstlenmişlerdir. Sanatı kültürün bir taşıyıcısı olarak tanımlayan sanatçı Rüçhan Keçeci, atık metal ürünlerden oluşturduğu sanat eserlerinin kültürel aktarma görevi üstlendiğini ifade etmiştir. Teknoloji yardımıyla atık metal malzeme kullanan Keçeci, eserleri geçmişle geleceği bir araya getirmekte, izleyicinin belleğinde yaşanmış olan kültürü güncelleştirmeye çalışmaktadır. Bu araştırma, heykel sanatçısı Rüçhan Keçeci tarafından atık metal malzemelerden oluşturulan heykellerini, atık metal malzemelerin tercih edilme sebeplerini, konu tercihinde sanatçıyı etkileyen etmenleri ve sanatçının heykellerini sergileme biçimlerini belirleyen nitel bir araştırmadır. Veriler araştırmacı tarafından oluşturulan açık uçlu yarı yapılandırılmış sorulara sanatçının verdiği yanıtlardan elde edilmiş ve betimsel analiz ile yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda Rüçhan Keçeci'nin, kişisel fikirlerini sanatsal bir çerçeve içinde yorumladığı, yaşama dair hayat felsefesini de eserlerine yansıtmaya çalıştığı ve figürlerindeki statik duruşu insancıl tavrıyla maskeleyip belirlenmiştir. Ayrıca, Keçeci'nin atık metal malzeme kullanarak oluşturduğu heykellerinde Türk Kültürünün ve Türkiye'de yaşayan insanların hayata bakış açılarının semboller aracılığı ile anlatılmaya çalışıldığı tespit edilmiştir. Sanatçının hayata dair eleştirel söylemleri gibi eserleri de bu durumu anlatır niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Rüçhan Keçeci, metal heykel, atık malzeme

¹Doç.Dr.,Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Resim İş Eğitimi Ana Bilim Dalı, turkmen06(at)gmail.com

²Arş. Gör.,Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim İş Eğitimi Ana Bilim Dalı.. macit247(at)gmail.com

R   HAN KEÇECİ AND WASTE METAL MATERIAL USE İN SCULPTURE

ABSTRACT

Change in art is continuous and eternal like in humankind. Even if this attitude shows difference in period, it defines the culture of living session. Artistic works update themselves interact with objects with living difference in different periods and by means of creative intelligence. Although generated work does not hold the same feature with previous work, art works can refer to each other and interact with person, event, time or place. Humankind have a big and continuous change. The change of artistic Works which they are off artist's hands, are clearer than previous period. The artist tries to use waste metal material with the help of technology. For example; as well as the artist who is showed a leading role in cultural transfer duty, industry and technology undertake important role. The artist R   han Keçeci, who defines the art is a culture carrier, has expressed art works, which is formed waste metal, undertaking the culture transfer duty. The works of Keçeci gather the past and the future and they struggle for update to culture which legislate in viewer memory. This search is a qualitative search which formed sculpture with waste metal material, the factors which effect the artist in choice subject and the exhibition spaces which designate, the sculpture of the artist by R   han Keçeci who is a sculpture artist. the data have attained from the artist's answers to open-ended semi-structured questions and have interpreted with descriptive analysis by the researcher. The result of the research, it is identified which is referring the personal opinion of the researcher R   han Keçeci in an artistic frame, is reflecting the works of a philosophy of life and is masking with humanist attitude in his figure. Also, art works of the artist try to tell us Turkish traditions and the life of Turkish people. The works of artist tell us criticism about the life.

Keywords: R   han Keçeci, metal sculpture, waste material.

Demirci Katıranrı, Meltem ve Adam, Abd  lmecit. "R   han Keçeci ve Heykelde Atık Metal Malzeme Kullanımı". *idil* 6.33 (2017): 1647-1666.

Demirci Katıranrı, M. ve Adam. A. (2017). R   han Keçeci ve Heykelde Atık Metal Malzeme Kullanımı. *idil*, 6 (33), s.1647-1666.

Giriş

Sanatçı genel anlamda; sanat dallarının herhangi birinde özgün etkinliklerde bulunan ve estetik yetiye sahip olan kişidir. Sanatçının şahsiyetindeki en büyük özellik ilgi kurduğu nesneleri algılayabilen, tasarlayıp yorumlayabilen, yaratıcı kimliğine sahip yetenekli kişidir (Artut, 2007: 27). Bilindiği gibi birey, yaşadığı toplumda karşılaştığı sosyal, politik, siyasi ya da ekonomik olaylara karşı duyarsız kalamamakta zaman zaman zaman bu gelişmelerden etkilenecek tepkisini dile getirebilmekte ya da benzer yaşanmışlıklarla karşılaştırmalar yapabilmekte, olayları yorumlamaya çalışabilmektedir. Bu doğrultuda düşünüldüğünde sanatçı da toplumda yaşayan bireylerden biri olarak benzer tepkileri verebilir ve kıyaslamalar yapabilir hatta izlenimlerinden hareketle yaratıcı fikirler üretebilir. Fakat tüm bunları sanatsal bir kaygı ile sanatını kullanarak ifade etmeyi tercih edecektir. Neşet Günel'in 'Korkuluk' ya da Picasso'nun 'Guernica' adlı eserlerinde olduğu gibi bu durumda sanatçıyı, çevreye ve doğaya karşı sıra dışı duyarlılığı olan kişi olarak tanımlamak mümkündür. Artut'a (2007: 27). göre sanatçı, nesnelerin estetik boyutlarını kavrayabilen, bunlar arasındaki bağıntıyı kurabilen ve duyabilen karaktere sahip kişidir. Bu nedenle izleyici konumunda olan ya da eseri inceleyen bireylerin, eserin kendisi ile eseri meydana getiren sanatçının yaşam çizgilerini dikkate alarak her iki olgunun varlığının birbirine destek sağladığını görmeleri gereklidir (Adam, 2015: 14).

Sanat insanoğlunun yeryüzünde ilk var olduğu andan itibaren kendini göstermeye çalışır. Sanatın bu gösterme biçimi, insanoğlunun yaşadığı mekânla paylaşmış olduğu tüm maddi ve manevi malzemeye ilişkilidir. Zaman içinde değişen sosyo-ekonomik ve doğa koşulları sanatsal nesneyi farklı bir konuma iterek bu nesneye yeni bir kimlik kazandırmıştır. Sanatsal ifadelerin varlığı, malzemenin sunduğu imkânlar ve sunulan imkânların yaratıcı zekâ ile birleşmesiyle çevreye, bölgeye ve kişiye göre üslup farklılıkları ortaya çıkmaya başlamıştır.

Özellikle sanayi devriminden sonra sanatçının maddeye bakış açısı değişmiştir. Bu değişim pragmatist bir anlayışın ötesinde bireyin yaratıcı zekâsı, malzemeye sanatsal çerçeve içinde farklı anlamlar kazandırmıştır. Bu yaratıcı zekâ anlayışıyla beraber sanat dünyası yeni anlayışların doğuşuna tanık olmuştur. Demir, çelik, bakır gibi metal malzemeler mimari yapılara dayanıklılık katmanının yanı sıra estetik bir form ve biçim de kazandırmıştır. Nitekim Paris'te Eifel Kulesi, Londra'da Watlins Tower, Tokyo'da Tokyo Kulesi gibi metal yapılar insanların görsel beğenisine sunulmuştur.

19. ve 20. yüzyılda metal, modern heykel sanatında önemli bir anlatım şekli olarak yerini almıştır. Doğrudan biçimlendirme veya metale özgü farklı müdahale yollarıyla; demir, çelik, alüminyum, kurşun, bakır vb. metaller, sanat üretimlerinde yeni anlatım olanakları yaratmışlardır (Yardımcı, 2007: 4). Gelişen teknolojiyle

beraber metal heykel için üretilen malzeme farklı bir sürece girmiştir. Teknolojinin gelişmesiyle beraber talepten kaynaklı bir yığın haline gelen metal araçlar, kimi zaman geri dönüşüme kimi zamanda yaratıcı zekâ ile birleşerek estetik görsel olguya hizmet etmeye başlamıştır. Eskiyen ve bozulan televizyonların fotoğraf çerçevesi işlevi görmesi, atık CD'lerin arabaların ön camında aksesuar olarak kullanılması ve eskiyen daktilolar evin bir köşesinde vitrin görevi görmesi gibi kimi ürünler kimliğini ve konumunu değiştirmiştir. Atık ürünler kimi zaman geçmişin bir hatırlatıcısı kimi zaman estetik görseelliğinden kaynaklı bir köşede sergilenmesi ile yeniden yaşama alanlarımıza dâhil olmuşlardır. Bu durum yaratıcı bireylerin ortaya çıkmasına da imkân tanımıştır. Batı'da modern döneme kadar klasik malzeme ile üretilen sanat anlayışının değişmesi ile akla gelen birçok obje sanatçının düşünsel yaratımına girerek dönüşüme uğramaya başlamış ve yeni bir kimlik kazanmıştır.

Sanat hadisesinde meydana gelen bu tür olgular sanat izleyicisi için dikkate değer bir özellik taşımaktadır. Aynı şekilde eserin kendisi ve yaratıcısı ile olan ilişkisi, eserin ortaya çıktığı ortam ile yakınlık derecesinin yüksek olması sanatseverleri bu ilişkinin oluşumunu ve kökenini araştırmaya sevk etmektedir. Sanat'ta meydana gelen bu olguları birbirinden bağımsız tutmak ve dikkate almamak tanımlanacak her bir olguyu aksak bırakacaktır (Adam, 2015: 139).

Bu araştırmanın amacı Türkiye'de heykel sanatında atık malzemenin kullanılabilirliğini ve heykel sanatında atık malzeme kullanımına örnek teşkil edebilecek bir sanatçının tanıtılmasıdır.

Yöntem

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmaları yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Durum çalışmaları bir varlığın bir mekâna ve zamana bağlı olarak tanımlandığı ve özelleştirildiği araştırmalardır (Büyüköztürk vd. 2013: 21). Araştırmanın verileri, açık uçlu yarı yapılandırılmış sorulardan elde edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analizi ile yorumlanmıştır.

Sınırlılık

Bu araştırma, metal heykel sanatçısı Rûçhan Keçeci ve Keçeci'nin eserleri ile sınırlandırılmıştır.

Klasik Heykel Anlayışından Öteye

Heykel üç boyutu (yükseklik, en derinlik)'da taşıyan ve artistik bir oarak üretilmiş olan sanat formudur (Keser, 2009:157). Yazım tarihinde heykellerin yapılış amacı kimi zaman dini bir vazife görürken kimi zaman da önemli şahısların betimlemelerini dile getirmiştir. Sanatsal dönemler içinde kullanımı ve malzemesi değişerek günümüze kadar gelen heykel, süreç içinde kimi zaman kendisi maddi bir

anlam taşımış kimi zamanda estetik görsel bir obje görevini üstlenmiştir. Ülkemizde farklı üniversitelerin bünyelerinde Güzel Sanatlar alanında okutulan heykel ana sanat dalı, heykelin günümüze kadar yaşamış olduğu dönemleri uygulamalı şekliyle öğrencilere aktarmaya çalışır. Klasik bir sanat eğitimi alan Sanatçı Rüçhan Keçeci ile yaptığımız Röportajda Klasik heykel anlayıştan farklı olarak atık metal ürünlerden ilk heykel yapma biçimlerini şu şekilde dile getirir. “Yıllarca önce yapmış olduğum farklı tekniklerde çalışmalarım var. Kültür bakanlığına ahşaptan yapmış olduğum Hacivat-Karagöz kuklaları, sonra taş malzemeleri kullanarak çok farklı şekillerde mozaik çalışmalarım var”.

Resim 1. Sanatçı ve tasarladığı “Yeniçeri Askeri” heykeli

Sanatçı metal atık malzemelerden heykel yapma fikrini benimsemeden önce bir süre klasik heykel malzemelerinden yola çıkarak eserlerini oluşturmuştur. Bu anlayış modern olarak tanımlanan resim anlayışını benimseyen ressamların ilk dönem resim-üslup anlayışına benzetilebilir. Örneğin, Monet ve Cezanne ilk çalışmalarını Louvre müzesinde Rönesans ve Barok dönemindeki sanatçıların eserlerini kopyalayarak oluşturmuşlardır. Daha sonraları bu sanatçıların kendilerine ait bir üslup geliştirdiklerini görmek mümkündür. Sanatçı Rüçhan Keçeci’nin eserlerinde de benzer şekilde bir değişim görülmektedir. Önceleri heykel sanatını bilinen klasik malzemelerle ve klasik üslupla üretmiştir. Ahşaptan tasarlamış olduğu Hacivat-

Karagöz kuklaları sanatçının ilk dönem çalışmalarını oluşturur.(Bkz Resim 2.) Ardından metal malzemeyi keşfetmiş ve eserlerinde kullanmıştır.

Resim 2. Sanatçının İlk Dönem Ahşaptan Yapmış Olduğu Çalışma: Hacivat-Karagöz Kuklaları.

Fakat metalle tanıştıktan sonra, artık benim sanatım budur dedim. İçinizdeki şeyler kendiliğinden gelişir ve sizi bir yere sürükler. Bu bir süreç içinde gelişir. Sanatta herkesin kendine göre bir hamuru oluşmaya başlıyor bir süreden sonra. Benim de hamurum metal. Metale dokunmak, metali işlemek, ona şekil vermek, biçim vermek beni aşırı derecede mutlu etmeye başladı (Keçeci, 2016).

Sanatçı Keçeci'nin klasik bir sanat eğitimi aldıktan sonra süreç içinde fikren değişime uğradığı açıktır. Metal atık malzemelerden heykel yapma fikri ve oluşturduğu bu yeni sanatsal düzeni içtenlikle benimsemesi süreç içinde yaşamış olduğu deneyimlerle bağlantılıdır. Nitekim sanatçıya özgü ve özgün bir sanatsal tavrın oluşması için bilgi, deneyim, hayal gücü ve yaratıcı zekânın birlikteliği ve uyumu gereklidir. Sanatçı yaşamış olduğu ilk deneyimlerini anlatırken her şeyin merak dürtüsünden kaynaklandığını ifade etmiştir. *“Aslında ilk başta bu işe başlarken çalışmalarımın bu boyuta geleceğini tahmin etmiyordum. İlk başta hobi amaçlı heykelcikler yaparım diye düşünüyordum (Keçeci, 2016)”*. Merak dürtüsünün başlangıcı, edinilen deneyimlerin keşfedilen yeni olgularla bütünleşmesi ve sonucun

nasıl olacağını hayal etmeye başlama olayıdır. Her bir oluşum bir sonraki yaratım için örneklem oluşturabilmektedir. Teknoloji dünyasındaki tasarımcılar da ilhamlarını-referanslarını bir önceki teknolojik gelişmelerden almaya çalışır ve tasarımlarını modernize eder. Rüçhan Keçeci de yaptığı metal heykelleri bu anlayış çerçevesinde tanımlamış ve oluşturmaya çalışmıştır. Eserlerinizi kurgularken çalışma planınızı nasıl tayin ediyorsunuz? Sorusuna Keçeci,

Aslında bunlar birike birike bu hale geldi. İçimde olan bir istek, geceleri tasarımla yatarım tasarımla kalkarım. Bu tasarlama düşüncesi birkaç günümü alır. Ama fikirlerim genelde sabah saat 4-5 gibi, uyku ile uyanıklık arasında gelir. Bu fikirleri birkaç gün içerisinde çizimlerini yapıp heykel üzerine aktarmaya çalışıyorum. Şeklinde açıklamaya çalışmıştır (Keçeci, 2016).

Atık Malzemeler Sınıf Athıyor

Ülkemizde yükseköğrenim kurumlarında Resim – İş Eğitimi bünyesinde metal heykel eğitimi gibi bir alanın ya da dersin olmaması bu tür uygulamaların daha çok bireysel çalışmalar doğrultusunda ilerlemesine neden olmuştur. Keçeci'nin, özellikle atık metal ürünleri değerlendirdiği, sosyal sorumluluk bilinci içerisinde bu atık malzemeleri alıp işlediği ve sanat eserine dönüştürmeye çalıştığı gözlenmiştir. Bu durum kendisini, heykel için üretilen hazır malzemeyi kullanan olarak değil, atık hale gelen metal parçasına yeni bir statü kazandıran, sanatı sanat için ele alırken toplum için üreten, işleyen ve değerlendiren biri haline getirmiştir. Yapmış olduğu metal heykellerin sergilendiği mekânlarda izleyicilerinden almış olduğu olumlu izlenimleri şu cümlelerle heyecanla tarif etmiştir:

İnsanlar gelip çalışmalarımı gördüğünde tepkileri oldukça güzel. Eserleri gördüklerinde ifade ettikleri duygular beğenmenin ötesinde adeta. Tabii ki bu kullandığım malzemeden kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Düşünün İnsanlar atık malzemeye elini sürmez, sokakta bulsanız tekmellersiniz, hatta dokunmak istemezsiniz uzaktan geçersiniz. Ben o atıkları alıp işliyorum. Mesela bankta oturan “Amazon Kadını” diye adlandırdığım bir çalışmam, EXPO’da dâhil birçok alanda sergilendi. İnsanlar gelip bu heykelin yanına oturuyor, sarılıp yanağını öpüyor. Düşünün, bırakın elinizle dokunmayı, atık malzemeye dudağınızı değdiriyordunuz. Halk o kadar benimsedi ki bu çalışmaları, artık her yerde görmek istiyor (Keçeci, 2016).

Sanatçı etrafında yaşananlara gözü kapalı değildir aksine daha da duyarlıdır. Yaratımına girdiğı eserin varlığını çevresinde yaşanan sosyal olgulardan bağımsız tutamaz. Sanatçının üslubu, takındığı tavır ve kendi yaşam felsefesi gibi olgular, eserin arka planında derin izler bırakır. Bir sanat izleyicisinin, Edward Munch ve Fikret Mualla'nın resimlerine bakarken gördüklerinin sadece bir sanatçının hayalleri olduğunu düşünmesi ne kadar yüzeyselse bir okuyucunun Ömer Seyfettin'in öykülerini okurken anlamlandırdığı kelimelerde yüzeysel kalacaktır (bir etki-tepki olmadan oluşturmak, tasarlamak, yaratmak). Bu tavır sanatseverleri doğru bir sonuca götüremez (Adam, 2015: 14). İnsanlar yaşadıkları dünyayı düşüncelerinin süzgeci yardımıyla içselleştirip onu kendilerine göre yeniden yorumlayabilmelidir. Yorum yapamayan bireylerin sanatçı duyarlılığını anlamaları beklenemez (Cemal, 2000: 40). Sanatçı anlaşılma kaygısı ile eser üretmez ancak her bir sanatçı eserini paylaşmak ve izleyicinin beğenisine sunmak ister.

Rüşan Keçeci, sanatını ağırlıklı olarak büyük şehirlerin AVM'lerinde sergilemektedir. Sanat dünyası Keçeci'yi bir AVM sanatçısı olarak nitelendirse de kendisi bu durumdan asla incinmemiştir. Aksine bu şekilde tanımlanmaktan mutluluk duyduğunu ifade etmiştir. Röportajımız sırasında Keçeci, bir sanatçının nasıl bir tavır sergilemesi gerektiğini şu şekilde dile getirmiştir;

Biz halkla beraber olduğumuz sürece mükemmel eserler üretiyoruz. Hangi alandan olursa olsun, düşünün hiç insanların olmadığı yerde bir resim veya heykel sergisi açıyorsunuz. Ondan zevk alır mısınız? Hayat paylaştıkça güzeldir. Yaptığınız eseri insanlarla paylaştıkça bir anlam ifade eder. Ünlü bir sanatçı yaptığı bir eseri saklayıp göstermediğini, haktan izole olmuş bir şekilde yaşadığını düşünebiliyor musunuz? Sanatçı halkla beraber oldukça, barışık bir biçimde yaşadıkça, sanatı sevdirdikçe mutlu olacaktır. Bu yüzden AVM'lerde sergi açmaktan çok mutluyum. Bazı sanatçı arkadaşlarım benim AVM sanatçısı olduğumu söylüyor. Evet! Diyorum. Ben bir AVM sanatçısıyım. Halk neredeyse ben oradayım diyorum. Halka sanatı sevdirmektir amacım. Akıllarına karpuz kabuğı düşürmek misali zevk duyularını geliştirmeye dair yeni bir şeyler vermek ve akıllarında bir soru işareti bırakmak gerekir (Keçeci, 2016).

Resim 3. Workshop uygulamasından bir görüntü.
(04.01.2017) Fırat Üniversitesi. Eğitim Fakültesi

Sanatta Değişim

Günümüzde bazı insanlar kalabalık şehrin gürültüsünden, çok katlı beton ve konstrüksiyon yapılardan kaçıp doğayla baş başa kalabilecekleri daha sakin yerleşim yerleri arayışı içindeler. Bu nedenle, kalabalık ve gürültünün de sebebi olarak görülen atık metal malzemeler yaşam alanlarımızdan dışlanmışlardır. Güzel sanatlar eğitimi çıkışlı ve klasik sanat eğitimi ekolünden gelen Rüçhan Keçeci, yaptığı metal heykeller ile aksine bir yol izlemiş olsa da atık metal malzemeyi olduğu gibi kullanmamıştır. Sanatçının eserlerinde, değişimin kaçınılmaz olduğunu, değişime ayak uydurmak yerine yaşanan mekanik anlamdaki yeniliği hayatımıza uyarlamamız gerektiği anlayışı açıkça fark edilmektedir. “Nasrettin Hoca’nın Eşeği”, “Amazon Kadını” ve “Yeniçeri Askeri” adlı metal heykel çalışmaları, geçmişin ve geleceğin sentezini tanımlar niteliktedir. Sanatçı sanatında modern objeleri de kullanmaktan çekinmemiştir. Geçmiş ve geleceği bir arada yaşamaktan yanadır.

Bu değişim ister istemez oluyor. Bu durum ilk insanın doğması gibidir. Doğar, emekler, yürür ondan sonra bisiklete biner, arabaya biner. Moderne gitmek de kaçınılmaz bir sonudur. Klasik anlamda bir şeyi sürekli yürütmek, insanı sürekli tekrarlamaya götürür. Mesela çok sevdiğiniz bir yemek olsun, onu her gün yemek ister misiniz? Yeni arayışlara gireceksiniz ister istemez. O yemeğe yeni lezzetler katmaya çalışacaksınız. Katı yemeği sıvı hale getirmeyi deneyeceksiniz, onun yanına farklı içecekler koymaya başlayacaksınız. Veya bir gül isteyeceksiniz masanıza. Sanatta da durum böyledir. Bir sanatçı ister istemez bir farklılık arayacak. Bu bir suyun bir dere yatağında akması gibi bir şey. Hem geçmişte hem de gelecekte yaşayacak. Belli bir süre sonra farklı form arayışına gireceksiniz. Doğayı taklit etmek bir yere kadar diyeceksiniz. Bir bakmışsınız soyuta doğru gitmişsiniz. Modern bir çizgi yakalamaya başlamışsınız. Bu değişim bir sonsuzluktur (Keçeci, 2016).

Değişimin kendisini yaşadığımız bu evrende, maddi çevrenin değişmemesini düşüncem pek mantıklı değildir. Sanatsal anlamda evrimleşmeyi istesek de istemesek de doğanın kendisi bize bu değişimi dayatmaktadır. 20. yüzyılın koşulları gereği Albert Einstein atomun kuramsal olarak parçalanabileceğini ortaya koymuştur. Aynı şekilde Pablo Picasso'da çizdiği öğeleri kübik biçimde parçalayarak bu değişimi tuvaline aktarmıştır. Sanatsal dönemler ele alındığında koşulları gereği her sanatsal dönemin bir sonraki döneme yaklaştığını ve değişime uğrayarak farklı bir sanatsal formu meydana getirdiğini görmek mümkündür. Bu durumda değişimin her anlamda kaçınılmaz olduğunu sanatın da bundan büyük ölçüde etkilendiği söylenebilir. Günümüz sanatını tam anlamıyla tanımlayabilmek, tek bir bütüncül açıdan bakabilmek mümkün değildir. Bu nedenle sanatın birçok farklı tanımı ortaya çıkmıştır. Rûçhan Keçeci'yi tanımlarken toplumsal anlamda yaşadığı değişimi eserlerinde dile getirdiği göz ardı edilmemelidir. Sanatçı "Nasrettin Hoca'nın Eşegi" adlı heykel çalışmasıyla nüktedan tavrını ortaya koyarken eseri metal malzeme ile ele alması da modern düşüncenin izlenimlerine vurgu yapmaktadır. Ayrıca eserini atık malzemelerle inşa etmesi ise kültürel öğelerin modern yüzyılda hızlı bir şekilde tüketildiğine işaret etmektedir. Sanatçı, eserlerini oluştururken, hangi atık malzemeyi heykelin hangi alanına monte edeceğini özenle seçmekte ve titizlikle yerleştirmektedir. Aslında heykel sanatının yapım aşamalarının bilinmesi kadar, malzemenin özelliklerinin de çok iyi bilinmesi gerektiği sonucuna varılabilir. Böylelikle özgün ve izleyici tarafından ilgiyle benimsenen heyecan verici bir sanat eseri oluşturulabilir. Keçeci'nin ilk dönem eserleri ile son eserleri arasında şüphesiz üslup ve malzeme farklılıkları vardır. Nitekim ilk eserlerinde figürün ağırlıklı olarak kullanıldığı, son dönemlerde ise örneğin "Eğitim Çınarı" ve Bilim Sanat Merkezinde ambulans aracını akvaryuma dönüştürüp sergilediği eseri, bu farklılığa örnek olarak gösterilebilir. Sanatçının aynı zamanda akademik alanda bir eğitmeni oluşu, eserlerinde yaşanan değişimi farklı bir perspektifle açıklamasına neden olmuştur. Sanatçı eserlerinde gerçekleşen bu değişimi:

İlk yaptığım çalışmalar egom ile ilgiliydi. Kendi egomu tatmin etmek için yapıyordum. Fakat son zamanlarda bir sanatçı tavrı ile yaptığım çalışmalarda insanlara bir mesaj da vermek istiyorum. “Eğitim Çınarı” adlı çalışmam ile vermek istediğim mesajda buydu. Biz bir eğitimciyiz, ülkemizin eğitime ne kadar ihtiyaç duyduğunu gören bireyleriz. Şeklinde tanımlamıştır(Keçeci, 2016).

Nerede insan varsa orada sanat vardır, fakat nerede insan yoksa orada sanat yoktur. Sanatın kendisi insanın maddi, sosyal ve haz duyma ihtiyaçlarının ötesinde bir şeyler yaratma dürtüsünü içeren özel bir uğraştır. Sanat insanın kendini ifade etmesine, bir anlamda kendini gerçekleştirmesine hizmet eden sembolik bir dildir, manevi dünyasını ifade etmeye yarayan teknik bir bulustur. Diğer taraftan insanın kendi yaşam sürecini, tarihsel konumunu, bir tarih nesnesi olarak kendini gerçekleştirme olanaklarını, yaşamın hedef ve amaçlarını, geleceğe yönelik beklenti ve umutlarını canlandırıp yansıtmayı olanaklı kılan tarz ve biçimler olarak kültürün anlamlı bir yanını teşkil etmektedir (Ulusoy, 2005: 9-10). Sanata atfedilen bu önemin yüksek oluşu eseri tek başına, salt biçim olarak değerlendirmenin ötesinde meydana geldiği çevrenin sosyo-kültürel yönü ile ilgili boyutunu da gündeme getirmiştir.

“Niçin Siz Modern Nasrettin Hoca Olmayasınız?”

Sanatçı, “Nasrettin Hoca’nın Eşeği” adlı eseri ile nüktedanlığı yorumlarken mizahi karakterin bineğine bakışı ve sanatında onu ele alıp yorumlayışı dikkat çekmektedir. Sanatçı, Nasrettin Hoca’nın merkebinin klasik formun ötesinde tasarlamıştır. Sandalyenin oturağı merkebin sırtına dönüşmüş, sandalyenin ayakları ise merkebin ayakları ile yer değiştirmiştir. Merkebin boynu ve kulakları bilinen atık otomobil parçalarından oluşturulmuştur. Sanatçı tasarımını klasik malzemeden ziyade modern zamanı çağrıştıran metal malzeme ile kurgularken figüre yeni yaşam alanı sunup izleyicinin karşısına çıkarmıştır. Keçeci bu figürü geçmişte yaşayan bir figür olmaktan çıkarmış izleyicinin belleğinde güncelleştirmiştir. Sanatçı, “Nasrettin Hoca’nın Eşeği” adlı eserinin yanı sıra diğer heykellerinde de günceli yansıtmıştır. “Yeniçeri Askeri”, “Amazon Kadını” gibi eserlerinde bu durumu rahatlıkla görmek mümkündür. Sanatçı ile görüşmemizde uluslararası bir sergi olma özelliği taşıyan Expo’da eserlerini sergilerken sanatseverlerin eserlerine karşı bakışlarını ve tutumlarına dair izlenimleri şu cümleler ile paylaşmıştır:

Expo’daki ve diğer sergilerimin açılış törenlerinde katılımcıların beğenileri oldukça samimiydi. Elazığ’da 2012 yılında sergilediğim eserlerin açılışında Hong Kong’dan Prof. Dr. Nancy Law açılış konuşmasını yapmıştı. Kendi dilinde tercümanları vasıtasıyla ifade ettiler. Öğrendiğim kadarıyla “Hocamın eserlerine çok bayıldım, özellikle geçmişi günümüze çok güzel bir şekilde modernize etmiş.” Şeklinde dile getirmişti. Benimde yapmış olduğum şey de bu aslında. Eserlerimde hem geçmişin kültürel öğeleri var, hem de geleceğin. Modern anlamda Fütürist sanat akımından örnekler de var. Mesela

“Nasrettin Hoca’nın Eşğini bir koltuk olarak dizayn ettim. Koltuğa oturan insanlar da bir nevi modern Nasrettin Hoca oldular. Aslında sanatımızda bu kültürel öğeleri kullanmamız lazım. Nasrettin Hoca fıkralarına hep kakarak kikirik güleriz, ama bu fıkraların içinde çok derin anlamlar var, onları yaşatmak istiyorum. Sergilerde de her çocuğun bu koltuğa oturmasını istiyorum. Özellikle Nasrettin Hoca’nın Eşğinde oturmaları için bir yazı yazdım. Niçin siz modern Nasrettin Hoca olmayasınız diye? Gelen insanlar da Nasrettin Hoca’nın mantığı ile yaklaşınca esprileri havada uçuşmaya başladı. Bu durum beni çok mutlu etti (Keçeci, 2016).

Resim 4. “Nasrettin Hoca’nın Eşği”

<http://www.ruchankececi.com/nasrettin.html>

Hiçbir sanatçı sadece malzemenin cinsine karşı beslediği hayranlıktan dolayı malzemeyi çalışmalarında kullanmaz veya tam karşıt bir duygu ile o malzemeyi kullanmayı reddetmez. Bu durum ancak sanatçının kendi sanatını estetik ve felsefi açıdan en iyi anlatacak ve ortaya çıkaracak malzemeyle ilintili bir tutumdur. Keçeci’ye eserlerinde kullandığı atık metal malzemelerden kaynaklı bazı eleştiriler yöneltilmiş olabilir, fakat bu tercih kendisinin metal malzemeye duyduğu hayranlıktan kaynaklı değil, onun sanat anlayışını anlatabilecek en iyi malzeme olmasıyla ilintilidir. “Yeniçeri Askeri” veya “Nasrettin Hoca’nın Eşği” adlı eserlerini klasik formda ve klasik malzemelerle anlatmaya çalışması sanatçıyı diğer sanatçılardan farklı kılan, Rüçhan Keçeci’nin özgün tavrına zarar verebilirdi. Tabi ki Sanatçının atık metal malzemeyi eserlerinde kullanması günümüz insanının atık malzemelere bakış açısına dair eleştirel göndermeler de içeriyor olabilir. Ayrıca özellikle atık metal malzeme kullanımının Keçeci tarafından tercih edilmesi modern metal malzemelere bağımlı

hale gelen bireyin de sorgulanma biçimi olarak düşünülebilir. Nitekim Keçeci ile yapılan görüşmede günümüz insanına dair özellikle genç nesil ile ilgili söylemleri bu eleştirel tutumu haklı çıkarır niteliktedir.

Aslında biz tamamen nesnelere bağımlı olduk. Saatin kurulması gibi, insan özünde tam olarak ne yapacağını bilmiyor. Özellikle son zamanlara ki gençliğe baktığımda, şu bardağı şuraya koyar mısın, dediğin zaman, çocukta oluşan şey bir bilinmezlik. Bir koordinat vermeniz gerekir. İşte masanın saat üç yönünde, işte şuraya, on santim ileriye, hafiften sola diye. İnsanlarda kendi yargılarını, eleştirel düşüncelerini ortaya koymada problemler yaşıyor. Özellikle biz de kendi çocuklarımızda bu durumu gözlemleyebiliyoruz. Maalesef biz sayısal, sözel test mantığıyla çözüm üreten bir toplum haline geldik. Onun dışında kitap okuma, yorum geliştirme gibi bir mantığımız yok olmak üzere. AVM’lerdeki geçen zaman eğlenceden ibaret. Çocuklar kitap okumuyor, kitabın hayaline kapılmıyor. Aslında her şey hayaldir. Biz ressamlar da hayalciyiz. Mesela Hacivat-Karagöz oyunlarında hayali diye birçok isimler verilirdi. Ben bunların ne olduğunu, kim olduğunu bilmiyordum. Sonra dedim ki bu hayali ne demek? Hayal kuran demekmiş. Siz hayal kuracaksınız, perdenin arkasındaki o hayali de insanlara aktaracaksınız. İşte hayali Ahmet Efendi, Osman efendi diye... Bizler de resim, heykel sanatlarında da hayal üreten insanlarız. Toplumlarda bu hayal kurma kavramları neredeyse yok artık. Özellikle genç nesilde bir hayal göremiyorum, hayalsiz yaşıyorlar. Kendilerinin tanımladıkları hayal sadece tıp fakültesini kazanmak, mühendis olmak, kısa yoldan para kazanmaktan ibaret. Yaşamın kendisiyle ilgileri yok. Yaşamı ve hayali yan yana getiremiyorlar. Evlerindeki aletleri düşünün, musluğu bozulsa tamir edemez, lambasını değiştiremez. İşte bunların hayalini kurup lamba nasıl değişir, musluk nasıl tamir edilir, bunun için ne yapabilirim gibi araştıran, sorgulayan ve sorguladığı şeylerden zevk alan gençler yok artık (Keçeci, 2016).

Her eser, kendi başına bir vücut olması sebebiyle, sanatçının eseri yaratırken kullandığı temel öge ve ilkeler aynı zamanda, o eserin biricik olmasını sağlayan bütünün bir parçasını oluşturmaktadır. Bütünün bir parçası olan bu elemanlar, kuramsal açıklamalara sahip olsalar bile, sanatçı bu kavramlara yüklediği anlamlar ve kullandığı imgelerle anlamlandırmaya alternatifler sunabilmektedir. Sanat eseri değerlendirilirken göz önünde bulundurulmuş bazı unsurlar, eserin özünü oluşturabileceği gibi aynı zamanda esere ait öznel durumu da ortaya koymaktadır. Bu nedenle sanat eserine dönüştürülen her tema eserin kendi var olduğu dönem içinde ele alınıp değerlendirilmelidir (Varlık Şentürk, 2012: s 12).

Rüçhan keçeci, düşüncelerini sanatsal bir çerçeve içinde yorumlarken yaşama dair hayat felsefesini de eserlerine yansıtmaya çalışmaktadır. Tasarımlarındaki sessiz, durağan ve matem havasını insancıl tavrıyla perdelemektedir. Ortaya çıkan eserlerde; Türk kültürünün ve Türkiye’de insanların hayata bakış açılarının semboller ile anlatıldığı görülmektedir. Sanatçının “Eğitim Çınarı” ve “Nasrettin Hoca’nın Eşliği”

adlı eserlerini bu çerçevede de yorumlamak mümkündür. Sanatçının sanata bakış açısını öğrenmeye çalışırken kendisinin sanatı koruduğu ve her anlamda sanatı savunduğu, Türkiye’de verilmekte olan eğitime eleştirel bir biçimde yaklaştığı şu cümleler ile dikkatimizi çekmiştir:

40 yıl önceki eğitimle günümüz eğitimi arasında uçurumlar var. 40 yıl önce yaşam diye bir ders varmış. Düşünebiliyor musunuz? Yaşam dersi. Size nasıl yaşayacağımızla ilgili ders veriyor. Biz şu an nasıl yaşayacağımızı bilmiyoruz. Ahlak ve Yaşam Dersi. Ama maalesef bunlar eğitimin içinde yok ve ben bunun yokluğunu acı içinde yaşıyorum. Bu durumu vurgulamak, her gittiğim yerde de ifade etmek istiyorum. Çocuklara yönelik düzgün bir eğitim vermeliyiz ve kitap okutmamız. Ben fizik, matematik gibi sayısal derslere karşı bir insan değilim. Öğretmenlik yaptığım yıllar da karşılaştığım bir anımdan bahsedeyim. Resim dersinde bir sınıf öğretmenini şunu gururla müdürüne, idarecisine söyleyebiliyordu. Resim dersinde test çözdürdüm ve başarıyı sağladım. Ve okul idaresi de bu durumdan gurur duyuyor. İdare, öğrencinin velisine de; öğretmenimiz her derste test çözdürdü ve başarıyı sağladı. Velilerde bu durumdan memnuniyet duyarak çocuğun sınavda başarıyı sağladı diyebiliyor. Burada ben, çocuğumun öğretmeninin yaptığı şeyden gurur mu duyacağım yoksa üzüntü mü duyacağım? Sınavlarda başarı gelmesi güzel bir şey ama düşünebiliyor musunuz? Siz çocuğunuzu sanat denen şeyden mahrum bırakıyorsunuz. Eğitim sistemimizde de problemler söz konusu, çocuk liseye geldiğinde sosyal dersler seçmeli oluyor. Resim, müzik, beden eğitimi gibi sosyal aktiviteleri yavaş yavaş yok ediyorsunuz. Ben çalışmalarında bu tür şeyleri ön plana çıkarıp vurgulamak istedim. Mesela Ambulanstan akvaryum adlı eserimi hiç akvaryum görmeyen çocuklar için yaptım (Keçeci, 2016).

Metal Malzeme İle Heykel Sanatı

Sanatçı Rûçhan Keçeci, her ne kadar ilk başlarda metal malzeme ile çalışmaya merak dürtüsünden başlamış olsa da sonraları tercih ettiği malzemenin sanatta kullanımının oldukça güç ve yorucu olduğunu fark etmiştir. Sanatını metal malzemelerle inşa etmeye karar verdikten sonra içindeki yoğun çalışma isteğiyle eserlerinde hacim ve ağırlık olarak oldukça büyük boyutlu heykellere yer vermiştir.

Bu sanat yeni oluşan, biraz da zor bir sanat. Sanatın zorluğu kullanmış olduğunuz metal malzemeye bağlı olarak artmakta. Kaynak makinesi kullanarak atık araç parçalarını birleştirerek sanat oluşturmaktayız. Bu işlemleri oluşturduğu esnada ellerinizde kaynakçı eldivenleri, yüzünüzde gaz maskesi, başınızda kaynakçı kaskı, üzerinizde ise ateşe karşı korunmak için deriden yapılmış önlük gibi malzemelerle çalışmak zorundasınız ve çalışmaların günlük ortalama 12 saat sürdüğünü düşündüğünüzde iş gücünün zorluğu ortaya çıkacaktır. Ayrıca yapmış olduğum çalışmalardan herhangi birinin 200 kg. ağırlık taşınması ve boylarının 2-3 metre olması sanatın yapmanın zorluğu biraz daha artmasına sebep olmakta. Bunlara bağlı olarak bir heykelin ortalama 3

ay gibi bir zamanı kapsaması sizlerin kaslarınızda oluşacak yorgunluğunuzu da artıracaktır!(Akt. Gürbüz, 2016: 73).

Resim 5. Sanatçının atölyesi. (<http://www.ruchankececi.com/hakkimda.htm>)

Rüçhan Keçeci, Gökçe Üstündağ ile yaptığı bir röportajda metal heykellerini oluşturma süreci içerisinde eşini, çocuklarını ve çevresini çok ihmal ettiğini belirtmiştir. *“Bu işi yapınca fedakârlık yapmak zorundasınız. Özellikle de belirtmek isterim. Çocuklarımdan çok şey çaldım. Bu anlamda onların zamanını almış oldum. Onlardan çok özür diliyorum”* (Akt. Üstündağ, 2016:Url).

Sanatçı, profesyonel anlamda çalışmaya karar verdikten sonra eserlerini daha rahat ve daha sağlıklı bir ortamda yürütebilmek için bir metal heykel atölyesi açmıştır. Metal malzeme ile çalışmanın zorluğunun yanı sıra sağlık açısından kimi zararlarıyla karşı karşıya kalmış ve kendince bir dizi önlemler almaya karar vermiştir.

İlk başta hobi amaçlı heykelcikler yaparım diye düşünüyordum, sonradan bu işi benimseyince sağlık yönünü düşünmeye başladım. Birkaç defa akciğer filmleri çektirdim. Çünkü çalıştığınız ortamda soluduğunuz havada karbondioksit gazı var. Kaynak makinası karbondioksitle çalışan bir makine, bunun yanında metal cürufur, tozlar oluşuyor. Kesme işlemi yaptığınızda atölyede ağır bir metal kokusu oluşuyor. Bunu soluduğunuzda ciğerlerinize gidiyor. Elinizle bir şeye dokunduğunuzda paslanmış metal farklı bir reaksiyon gösterebilir veya tetikleyebilir. Tetanosa karşı tedbir almak da gerekiyor. Bu nedenle son 5-6 yıldır daha profesyonelce çalışıyorum. Öncelikle kendi sağlığımı düşünmem lazım. Atölyede havalandırma olmazsa olmazlarımdan.

Çalışma başladığımda gaz maskemi takıyorum. 6 ay yıpranmaya bağlı olarak kendime deri önlükler diktiriyorum. Sanayiden özel olarak deri alıp bunları da kendim kullanacağım şekilde tasarlıyorum. Deri eldivenlerle çalışıyorum. Rahmetli 8. Cumhurbaşkanımız Turgut Özal heykelini yaparken bir metal parçayı ayağıma düşürdüm, ayağım çok kötü oldu. Şimdi ise kendime özel ayakkabı aldım. Ön tarafı çelik ve ısınmaya karşı dayanıklı. Sağlık açısından nasıl tedbirler alabilirim diye sürekli de araştırıyorum (Keçeci, 2016).

Kuşkusuz pek çok sanatçı farklı malzemeleri farklı üsluplarla bir araya getirmeye çalışmakta ve özgün eserler üretmeye çalışmaktadır. Türkiye’de bilinen metal heykel sanatçısı Yılmaz Emen, Sanat eğitimi almayıp alaylı olarak sanatını gerçekleştirmekte ve metal malzemelerle küçük ebatla heykeller yapmaktadır. Emen, eserlerini genelde atık ev aletleri çatal, kaşık, bıçak gibi küçük metal parçalardan oluşturmaktadır. Sanatçının bıçakçılıkla başlayan meslek hayatı, hayal dünyasının devreye girmesiyle metal heykel çalışmalarına yönelmiştir. Sanatçı, hayal gücünün usta ellerle birleşmesiyle ortaya çıkan, bir eşi benzeri olmayan eserlerini Bursa’da kurduğu küçük atölyede meydana getirmektedir. Günlük kullandığımız eşyalarda çatal, kaşık ve bıçağın her birine ayrı bir öykü sığdırmaya çalışarak farklı bir boyut kazandırmaya çalışmıştır (TRT Belgeseli, 2009). Buna karşın Keçeci, eserlerini daha büyük boyutlarda ve hemen hemen her türlü metal parçayı kullanarak oluşturmaktadır.

Rüşan Keçeci sanat eğitimi almış olmasına rağmen eserlerinde görülen atık metal malzeme kullanımı ile sanat eseri üretimine yönelik özel bir eğitim almamıştır. Sanatın diğer uygulama alanlarının, deneyimlerinin ve teorik bilgilerinin Keçeci’nin yeni sanatına ilham kaynağı oluşturduğu söylenebilir. Fakat sanatçı yine de metal malzeme kullanımına yönelik bir eğitim alamayışını hayıflanarak dile getirmektedir:

Doğru zamanda doğru yerde olmak diye bir cümle var. İçimde bir ukde benim, keşke ben bu işin eğitimini alabilseydim diyorum. Hep şunu derim kendi kendime; benim bir hocam olsaydı atölyesinin kapısından hiç ayrılmazdım. İster taş, metal, ahşap malzemeye çalışsın. Bir de iyi bir heykel tıraştan desen eğitimi almayı arzu ederdim. Ağaç yaşken eğilir diye bir laf var. Ama bu olmadı maalesef. Bulunduğumuz ortamda bir heykel sanatçısı yoktu. Grafik, tekstil, mimarlık, iç mimarlık, resim, heykel alanlarında olsun bu işlerin temelini desen oluşturur çünkü. İyi bir heykel sanatçıdan desen eğitimi alsaydım tasarımlarım belki daha çok farklı olurdu. Bizim alanımızla ilgili deseniniz ne kadar güçlü olursa her alanda çok başarılı olursunuz. Ama yine ümitliyim hayattan, teknoloji çağında doğdum ben ve bu yüzden bir metal heykel üretebiliyorum. 200 yıl önce olsaydı böyle bir şeyi yapamazdım. Tabi ki ilerde insanlar teknolojiyi daha da geliştirecekler farklı malzemeleri kullanacaklardır (Keçeci, 2016).

Resim 6. “Amazon kadını”

Eğitimin her yönünü ve gerekliliğini hemen hemen her mecrada savunan sanatçı Keçeci’nin, görüşmemiz sırasında en çok yakındığı durum Türkiye’de sanat eğitime yönelik yapılan plan ve programın doğru bir şekilde uygulanmıyor olmasıdır. Sorun sadece sanat eğitimi programının eleştiriye açık olması ile değil aynı zamanda yeni düşüncelerin kültürümüzle harmanlanarak programların yeniden düzenlenmesi ile çözülebilir. Bu doğrultuda sanatçı Keçeci, kendi sanatı ile ilgili bağını şu şekilde tanımlarken yeni nesil genç kuşak sanatçılara öğüt vermeyi ihmal etmemiştir.

Benim öğrencilere tavsiyem öncelikle kendi kimliklerini oluştursunlar. Sanat eğitimini çok iyi alsınlar. Bütün sanat eğitimindeki alanlarını görsünler. Ben bir müzisyen olmuş olsam, benim enstrümanım metal olurdu. Ben de resim alanında metal malzemeyi benimsedim. Sanat eğitimi alan öğrenciler ister istemez bir şeyleri taklit edeceklerdir. Taklit ister istemez olacaktır. Ressamların eserlerini ve doğayı taklit edeceklerdir. Belli bir süreden sonra kimliklerini oluşturacaklardır. Ülkemizde kimi sanatçıları ve eserleri dedikodu tavrıyla alıp yorumluyoruz. Kendime olumlu olduğu kadar kimi zaman olumsuz eleştiriler yapıyorum. Ben bir sanat eğitimcisi olarak kendime soruyorum. Rüçhan Keçeci olarak ben ne yaptım? Ne yapıyorum? Sanat anlamında ortaya yeni bir fikir yeni bir düşünce koyabiliyor muyum? İçimizden neden bir Van Gogh çıkmasın. Türkiye’den neden bir Picasso çıkmasın? (Keçeci, 2016).

Sanatçı Keçeci, bu doğrultuda ülkemizde sanatsal alanlara yönelik yönetimlerce yapılan kimi düzenlemelerin doğru bir şekilde işlemediği, yeteneklerin keşfinden ziyade, kimi yeteneklerin bireylere güç bir şekilde giydirilmeye çalışıldığı düşüncesindedir.

Akademilerde klasik sanatı öğretmeden soyut sanatı öğretmeye çalışıyoruz ve maalesef bu şekilde soyut sanattan nefret ettiriyoruz insanları. Bir zamanlar öğrenciyken bana da yapıldı. Ve ben de bir zaman soyut sanattan nefret ettim. Klasik evreyi yaşamadan bir sonraki evreye geçmek zor. Bir düşünün, tırlı keleşe dönüşecek ama ipek kozasının içine girmek zorunda. Kozanın içine kendini hapsedecek belli bir evreden sonra kanatlarını çırpıp uçmaya başlayacaktır. Erzurum'da şu an kış sezonu ve orada kayakla ilgili o kadar sporcu yetişiyor ki, kendi ayakları üzerinde durmaya çalışıyorlar. Düşünün Türkiye'nin üç tarafı denizlerle çevrili ve olimpiyatlarda hiç altın madalyamız yok. Ama derelere, göllere baksanız vızır vızır yüzen çocuklar görürsünüz. Peki niçin olmuyor? Bunun niçinlerini kendimize sormamız lazım. Biz her şeyi bir kalıba koyup şekillensin diye zorluyoruz (Keçeci, 2016).

Keçeci'nin bulunduğu bölgeyle ilgili gözlemlerinden ve eleştirilerinden de anlaşıldığı gibi sanatçının her yeni yaratım sürecinden önce sancılanması etrafında olup bitenleri gözlemleme, gözlemlerini yorumlama ve yeni düşüncelerini sanat aracılığı ile ortaya koyma çabasından kaynaklanmaktadır. Bazı düşünürler sanatçıyı; topluma yön veren, yapıtlarıyla insanlığa geniş ufuklar sunan, toplumu düşünmeye ve üretmeye yönlendiren birey olarak görmüşlerdir. Dolayısıyla bu özelliklere sahip bireylerin, yaşadıkları toplum ve çağın etkisi altında, topluma sunacakları yenilikler ve katacakları değerler, sonsuza dek varlığını sürdürecektir, toplumun gelişmesine katkıda bulunacak ve uygarlıklar arası etkileşimi devam ettireceklerdir. Bu etkileşimin sağlam temeller üzerinde yapılandırılmasının, sanat yoluyla gerçekleşebileceği herkes tarafından kabul edilen bir görüştür. Çünkü sanat evrenselidir. Bütün insanlığın kullandığı ortak bir değerdir, dildir. Sanatta incelenmesi gereken en büyük olgulardan biri toplum ve sanat arasındaki etkileşimdir (Başar, 2006: 12).

Sonuç

20. ve 21. yüzyılda meydana gelen gelişmeler ve disiplinler arası etkileşimler kültür ve sanat ortamını büyük oranda etkilemiştir. Yaşamımızın her ayrıntısında son iki yüzyılın büyük etkileri hâkimdir. Maddi varlığımız her ne kadar toprağa dönük, canlı bir görüntü sunmaya çalışsa da, tavırlarımız giderek mekanikleşmektedir. Günümüz insanı bu mekanik evreyi yaşarken özünü teşkil eden insancıl yanını ihmal etmektedir.

Sanatçıyı tanımak ve sanatını anlamak için sanatçıyı yaşadığı toplumdan, içinde bulunduğu yüzyılın sosyal, politik ve ekonomik olaylarından, döneminin sanatından hatta önceki dönemlerin sanat olaylarından bağımsız olarak tek başına ele

almak mümkün değildir. Rüçhan Keçeci’yi de sadece mekanik anlayışla tanımlamak doğru bir yaklaşım değildir. Her sanatsal dönem kendine ait yeni bir kültür anlayışı yarattığı gibi önceki sanatsal evrenin etkilerini de yansıtmıştır. Keçeci, bu olguyu eserlerinde somut bir şekilde görünür kılmaya da sanatçının kullandığı mecazi anlatım bu durumu açıklar niteliktedir. Sanatçı dönemin kültürel anlayışında özgün bir sanat ortamı yaratırken geçmişinde meydana gelmiş olgulardan referanslar kullanmıştır.

Keçeci, fikirlerini sanatsal bir çerçeveye içinde yorumlarken yaşama dair hayat felsefesini de eserlerinde yansıtmıştır. Keçeci’nin eserleri Türk kültüründen imgeler taşımaktadır. “Eğitim Çınarı” “Nasrettin Hoca’nın Eşegi”, “Amazon Kadın”, “Yeniçeri Askeri”, “Gagkoş” adlı eserleri ilk bakışta her ne kadar mekanik bir olguyu yansıtsa da eserlerde Türk Kültüründen izler görülmekte ve izleyiciyi insancıl olmaya davet ettiği hissedilmektedir. Bu heykeller insanlarla aynı yaşam alanını paylaşan birer kişilik olarak düşünülmüştür. Sanatçının diğer eserleri de bu anlayışla yorumlanmalıdır.

Sanatçı Rüçhan Keçeci’nin eserlerindeki sanatsal tavır, kullandığı malzeme, sanatçının üslubu, ele aldığı konular ve konuları yorumlama biçimi sanatçının özgünlüğünün ifadesidir. Kendi deyimiyle eserlerin sevilmesinin ve kabul görmesinin nedeni sadece belli bir kitlenin değil yaşadığı ve paylaşımında bulunduğu toplumun hatta dünyanın sanatçısı olmayı arzulaması ve bunun için çabılıyor olmasıdır. Rüçhan Keçeci bilgisini paylaşarak, düşüncelerini eserlerinin arka planında saklayarak ve yorumlarını sanatsal kaygılarla bir araya getirdiği atık metal malzemelere yansıtarak eser üretmeye çalışmaktadır.

KAYNAKLAR

Adam, Abdülmecit. (2015), Toplumsal ve Sosyal İçerikli Olayların Sanatçı Tarafından Algılanışı ve Sanat Eserine Yansıması. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Yüksek Lisans Tezi. Ankara

Artut, Kazım. (2007), Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri. Ankara: Anı

Başar, Sevgi. (2006), Toplumsal Değişim Açısından Picasso’nun Guernica, El Greco’nun 5.Mührün Açılışı, Goya’nın 3 Mayıs katliamı, Adli Resimlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Güzel sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

Büyükoztürk, Şener., Çakmak, E.Kılıç., Akgün, Ö.Erkan., Karadeniz, Şirin., Demirel, Funda. (2013), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem

Cemal, Ahmet. (2000), *Sanat üzerine denemeler*. İstanbul: Can

Gürbüz, Mustafa. (2016), “*Rüçhan Keçeci*”, Röportaj. Talentopolitan 72-75 (Ekim 2016)., 1. sayı. s. 72-77.

Keser, Nimet. (2009), *Sanat sözlüğü*. Ankara: Ütopya

Ulusoy, M.Demet. (2005), *Sanatın Sosyal Sınırları*. Ankara: Ütopya

Üstündağ, Gökçe. (2016), “*Sizin Fırçanız var mı?*”, Röportaj, Azizgenc, Edebiyat ve Gençlik Atölyesi. (Erişim tarihi 06.01.2016)
<http://www.azizgenc.com/2016/08/sizin-fircaniz-var-mi/>

Varlık Şentürk, Leyla. (2012), *Analitik resim çözümlemeleri*. İstanbul: Ayrıntı

Yardımcı, İlker. (2007), Metal Malzemenin Modern Heykelde Yeri ve Anlatım Olanakları. Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Heykel Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi. İzmir

TRT belgeseli, (2009), (Erişim tarihi 28.03.2016)
<https://www.youtube.com/watch?v=5ecUo9lqt4s>

Keçeci, Rüçhan. Workshop uygulaması: Resim:2 (04.01.2017). Okul öncesi çocuklarına yönelik atık metal parçalardan figür oluşturma çalışmaları. Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Konferans salonu.

Başvurulan Kaynak Kişi (Katkıda bulunan kimse)

Rüçhan KEÇECİ (2016). 1972 yılı Malatya da doğumlu, 1995 İnönü Üniversitesi Resim-İş Eğitimi mezunudur. Aynı üniversitede yüksek lisansını 1999 yılında tamamlamış ve MEB’de farklı illerde 6 yıl Resim-İş öğretmenliği yapmıştır. Halen, Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Ana Bilim Dalı’nda öğretim görevlisi olarak görev yapmaktadır. Sanatçının kendisi ve eserleri hakkındaki bilgilere ulaşmak için 01.11.2016 tarihinde metal heykel atölyesinde yarı planlanmış görüşme yapılmıştır.